

Ympäristölautakunta
PL 302/Pohjolankatu 14
53101 LAPPEENRANTA

2.7.2024

LPR/456/11.01.00.12/2024

Ympäristönsuojelulain 184 §:n mukaisen teettämisen tuomitseminen täytäntöön pantavaksi EK-Porsas Oy:n konkurssipesälle

Viite Lappeenrannan kaupunki, Ympäristölautakunnan päätös 10.5.2024 § 44 ympäristönsuojelulain 175 §:n mukaisen määräyksen antaminen laiminlyönnin oikaisemiseksi sekä teettämisen asettaminen määräyksen tehosteeksi EK-Porsas Oy:n konkurssipesälle.

Velvoitettava

EK-Porsas Oy (EK-Trading Oy) 2595003-7 konkurssipesä
konkurssipesän pesänhoitaja konkurssit@bonum.fi

Kohde Eläinsuoja, sikala
Huomontie 200
54300 LAPPEENRANTA
405-499-1-108, Possula

Asian tausta ja vireilletulo

EK-Porsas Oy:llä on voimassa oleva ympäristölupa, joka koskee 500 emakon ja 120 lihasian eläinsuojaa. Ympäristöluvanvaraisessa toiminnassa oli rikottu ympäristölupamääräyksiä jättämällä sikalan lantavarastot eli lietesäiliöt tyhjentämättä yhtiön lopettaessa toimintansa lokakuussa 2021. Säiliöt sisältävät lietteen lisäksi pesuvesiä ja sadevettä. Lietteiden on epäily sisältävän myös vieraslajin, rikkakananhirssi *Echinochloa crus-galli* siemeniä. Lietesäiliöt ovat tilavuuksiltaan 3 215 m³ ja 2 461 m³.

Ympäristönsuojeluviranomainen oli huomauttanut toistuvasti lietesäiliöiden tyhjennystarpeesta. Huhtikuussa 2024 lietesäiliö 1 uhkasi sateiden myötä täytyä ja valua ylitse, mistä olisi aiheutunut ympäristön pilaantumista. Ympäristönsuojeluviranomainen tilasi huhtikuussa 2024 lietteen siirtämisen lietesäiliöstä 1 lietesäilöön 2 siten, että kummassakin säiliössä olisi saman verran täyttymisvaraa. Lisäksi konkurssipesä tyhjennytti lietesäiliöistä noin 32 m³ lietettä, millä vältettiin akuutti ylitäytyminen.

Lietteet sisältävät haitallisia mikrobeja ja ravinteita. Ympäristöön hallitsemattomasti joutuessaan liete aiheuttaisi ympäristön pilaantumista ja mahdollisesti terveyshaittoja. Ylivuototilanteessa liete kulkeutuisi ojastoja pitkin Kylmänsuon ja Niskalammen kautta Humaljärveen. Haitalliset vaikutukset ympäristölle ja riski vesistönpilaantumisesta olisivat tällöin melko laajat.

Teettämisuhan asettaminen ja mahdolliset valitukset hallintotuomioistuimissa

Ympäristölautakunnan päätöksellä 10.5.2024 § 44 EK-Porsas Oy:n konkurssipesä määrättiin asettamispäätöksen päävelvoitteen 1 mukaisesti estämään välittömästi lietesäiliöiden ylitäytyminen ja lietteen pääsy ympäristöön sekä päävelvoitteen 2 mukaisesti tyhjentämään lietesäilöt kokonaisuudessaan 9.6.2024 mennessä. Päävelvoitteiden tehosteeksi konkurssipesälle asetettiin ympäristönsuojelulain 184 §:n nojalla uhka, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään EK-Porsas Oy:n konkurssipesän kustannuksella. Päätöksestä ei valitettu ja päätös on siten lainvoimainen.

Tarkastukset kohteessa

Kohde tarkastettiin 13.6.2024 ennen tuomitsemispäätöksen kuulemistä ja uudelleen 27.6.2024 ennen tuomitsemispäätöksen antamista. Päävelvoitetta 2 ei ole noudatettu eli lietesäiliöitä ei ole tyhjennetty kokonaisuudessaan.

Kuuleminen teettämisuhan täytäntöönpanosta

Ympäristönsuojeluviranomainen varasi EK-Porsas Oy:n konkurssipesälle tilaisuuden tulla kuulluksi ennen hallintopakon täytäntöönpanoa. EK-Porsas Oy:n konkurssipesä on antanut 17.6.2024 asiassa seuraavan vastineen:

"Konkurssipesä on toiminut 10.5.2024 annetun ympäristölautakunnan asettamispäätöksen velvoitekohdan 1 mukaisesti tyhjentämällä lietesäiliöitä noin 32 m². Toimenpide on etukäteen hyväksytty ympäristötarkastajalla. Toimenpiteen vuoksi lietesäiliöt eivät ole ylittyneet ja lietteen pääsy ympäristöön estettiin. Tyhjennyksen maksoi velallisyhtiön omistaman porsastilakiinteistön pantinhaltija, koska konkurssipesä on varaton.

Pantinhaltija ei ole sitoutunut maksamaan enempiä kustannuksia eikä pesässä ole edelleenkään varoja lietesäiliöiden tyhjentämiseksi.

Tästä syystä konkurssipesä ei ole voinut toteuttaa asettamispäätöksen mukaista velvoitetta 2 tyhjentää lietesäiliöt kokonaisuudessaan. Konkurssipesän kyvyttömyydestä tyhjentää lietesäiliöt varojen puutteen vuoksi on ilmoitettu ympäristötoimelle konkurssin alkaessa, ennen asettamispäätöksen antamista sekä heti asettamispäätöksen antamisen jälkeen. Sama asia ilmoitetaan nyt uudelleen.

Siten konkurssipesällä on ollut pätevä syy päävelvoitteen 2 noudattamatta jättämiselle. Koska noudattamatta jättämiselle on pätevä syy, teettämisuuhkaa ei tulisi tuomita täytäntöönpantavaksi siten, että toimenpiteet teetetään konkurssipesän kustannuksella. Kustannukset tulisi tässä tapauksessa jäädä kaupungin vastattavaksi. Kaupunki voi valvoa mahdolliset saatavansa konkurssissa, joille maksetaan jako-osuutta, mikäli pesään kertyisi riittävästi varoja jako-osuuksien maksamiseksi.

Konkurssipesä on tehnyt useita eri selvityksiä ympäristötoimelle mahdollisuuksista tyhjentää lietesäiliöt. Tähän saakka edullisin vaihtoehto on ollut lietteen hävittäminen jätevedenpuhdistamolle, jonka kustannus voi olla noin 150.000 euroa. Jätevedenpuhdistamo ei ole kuitenkaan vahvistanut, että se voisi ottaa täyden 5.600 m³:n määrän lietettä vastaan. Lietettä ei ole voitu toimittaa viljelijöille lannoitteeksi,

jotka pelkäävät lietteen sisältävät itämiskykyisiä rikkakananhirssin siemeniä. Muita vaihtoehtoja ei ole tullut esille selvitystoimenpiteistä huolimatta.

Liitteenä EK Trading Oy:n pesäluettelo, josta ilmenee, että pesällä ei ole vapaita varoja, lukuun ottamatta pesään tuloutunutta 243,25 euron maksunpalautusta ja 99,09 euron tilivaroja. Nämä varat eivät riitä edes pesänhoitajan palkkion kattamiseen (joka on massavelkoihin nähden etusijalla). Yhtiön kaikki muut varat ovat pantattuja, eikä konkurssipesä voi käyttää niitä lietesäiliöiden tyhjentämiseen, koska ne kuuluvat pantinhaltijalle. Pesällä ei siten tällä hetkellä ole mitään sellaista omaisuutta, että se voisi maksaa lietesäiliöiden tyhjentämiskustannuksia yhdelläkään eurolla. Konkurssipesä ei ole luottokelpoinen, joten se ei myöskään saa lainaa pankista. Konkurssipesä ei voi sitoutua varattomuutensa vuoksi sopimuksiin, joista se ei voisi vastata.

Konkurssipesä pitää myös kohtuuttomana sitä, että toimenpiteet teetettäisiin konkurssipesän kustannuksella. Konkurssipesä ei ole säilyttänyt eikä sallinut kiinteistöllä säilytettävän lietettä. Kyseessä on EK Trading Oy:n aikainen toiminta, ei EK Trading Oy:n konkurssipesän toiminta. EK Trading Oy on toimintansa päättyessä jättänyt lietteet kiinteistölle noin kahden vuoden ajaksi. Tämä voi täyttää rikoksen tunnusmerkistön. Tällaisessa rikoksessa konkurssipesä on asianomistaja. Mikäli varaton konkurssipesä joutuisi maksamaan kustannukset, konkurssipesä asetettaisiin todennäköisesti konkurssiin, koska pesä ei pysty kustannuksia maksamaan.

Oikea ratkaisu asiassa olisi teettää toimenpiteet kaupungin varoilla, joka valvoo saatavansa konkurssissa. Väärä ratkaisu on velvoittaa konkurssipesä maksamaan kustannukset.”

Ratkaisu

Asiassa hankitun selvityksen perusteella Ympäristölautakunta Lappeenrannan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisena määrää, että teettämishanke, joka 10.5.2024 annetussa hallintopakkopäätöksessä (Ympäristölautakunta 10.5.2024 § 44, LPR/456/11.01.00.12/2024) on asetettu EK-Porsas Oy:n konkurssipesälle päävelvoitteen noudattamisen tehosteeksi, pannaan täytäntöön.

Lappeenrannan kaupunki poistaa kiinteistöltä 405-499-1-108, Possula päävelvoitteen 2 mukaisesti lietelannan lietesäiliöistä tarvittavassa määrin siten, ettei lietteestä aiheudu ympäristön pilaantumisen vaaraa.

Perustelut

Tarkastuksilla on havaittu, ettei ympäristölupapäätöksen määräyksiä ole noudatettu eikä lietesäiliöitä ole tyhjennetty lietelannasta. Ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi lietelantaa ei voida päästää vuotamaan ympäristöön. Lietesäiliöt on tyhjennettävä lietelannasta, siksi päätös täytäntöön panosta on oikeutettu.

Ympäristönsuojelulain 175 §:n mukaan valvontaviranomainen voi kieltää sitä, joka rikkoo tätä lakia taikka sen nojalla annettua säännöstä tai määräystä, jatkamasta tai toistamasta säännöksen tai määräyksen vastaista menettelyä taikka määrätä asianomaisen täyttämään muulla tavoin velvollisuutensa. Luvanvaraisen ja ilmoituksenvaraisen toiminnan osalta määräyksen antaa

valtion valvontaviranomainen, jos ympäristöluvan myöntää tai ilmoituspäätöksen antaa valtion ympäristölupaviranomainen, ja muutoin kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.

Ympäristönsuojelulain 184 §:n mukaan viranomaisen on tehostettava, jollei se ole ilmeisen tarpeetonta, tämän lain nojalla antamaansa kieltoa tai määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella tai toiminta keskeytetään. Jollei tästä laista muuta johdu, uhkasakkoa, teettämisuhkaa ja keskeyttämisuhkaa koskevaan asiaan sovelletaan, mitä uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetään.

Päätöksen täytäntöönpano

Tekemättä jätetty työ saadaan tehdä siitä huolimatta, että tähän päätökseen haetaan muutosta, jollei valitusviranomainen toisin määrää.

Sovelletut lainkohdat

Ympäristönsuojelulaki (527/2014) §
Uhkasakkolaki (1113/1990) §

Maksu Maksutta

Ilmoitusvelvollisuus

Jos edellä mainittu kiinteistö (405-499-1-108, Possula) tai sitä koskeva käyttöoikeus luovutetaan, on tässä päätöksessä mainitusta velvoitteesta ja uhasta ilmoitettava luovutuksensaajalle ottamalla luovutuskirjaan sitä koskeva maininta tai muutoin todisteellisesti. Lisäksi velvoitetun on ilmoitettava uhan asettaneelle viranomaiselle luovutuksensaajan nimi ja osoite.

Valvontaviranomainen ilmoittaa tästä päätöksestä uhkasakkolain 19 §:n edellyttämällä tavalla Maanmittauslaitokselle, jotta kiinteistöä (405-499-1-108, Possula) koskevasta päävelvoitteesta ja sen tehosteeksi asetetusta uhasta tehtäisiin merkintä kiinnityksistä pidettävään rekisteriin.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta kirjallisella valituksella. Valitusosoitus on päätöksen liitteenä.

Päätöksen tiedoksi

Todisteellisesti velvoitetulle

Liitteet Muutoksenhakuohje
Tarkastuskertomus 27.6.2024

Hallintovalitusohje ympäristönsuojelulain mukaisesta päätöksestä Vaasan hallinto-oikeudelle

Tähän päätökseen haetaan muutosta hallintovalituksella.

Valitusoikeus

Tähän päätökseen saa hakea muutosta:

- asianosainen (se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa)
- rekisteröidyllä yhdistyksellä tai säätiöllä, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuinympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät
- toiminnan sijaintikunnalla ja muulla kunnalla, jonka alueella toiminnan ympäristövaikutukset ilmenevät
- valtion valvontaviranomaisella sekä toiminnan sijaintikunnan ja vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella
- asiassa yleistä etua valvovalla viranomaisella

Valitusaika

Valitus on tehtävä 37 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitus on toimitettava valitusviranomaiselle viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen valitusviranomaisen aukioloajan päättymistä.

Valitusviranomainen

Valitus tehdään Vaasan hallinto-oikeudelle

Käyntiosoite: Korsholmanpuistikko 43, 4. krs

Postiosoite: PL 204, 65101 Vaasa

Puhelin: 029 56 42780

Faksi: 029 56 42760

sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi

Aukioloaika: klo 8–16.15

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Valituksen muoto ja sisältö

Valitus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Valituksessa, joka on osoitettava valitusviranomaiselle, on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan.

Valituksessa on ilmoitettava valittajan nimi ja kotikunta. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituksessa on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava postiosoite, puhelinnumero ja muut tarvittavat yhteystiedot. Jos valitusviranomaisen päätös voidaan antaa tiedoksi sähköisenä viestinä, yhteystietona pyydetään ilmoittamaan myös sähköpostiosoite.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valitus. Sähköistä asiakirjaa ei kuitenkaan tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjistä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Valitukseen on liitettävä:

- päätös, johon haetaan muutosta, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Oikeudenkäyntimaksu

Tuomioistuinmaksulain (1455/2015) mukaan valituksen käsittelystä perittävä oikeudenkäyntimaksu hallinto-oikeudessa on 270 euroa. Mikäli hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi, oikeudenkäyntimaksua ei peritä. Maksua ei myöskään peritä eräissä em. laissa säädetyissä asiaryhmissä tai mikäli asianosainen on muualla laissa vapautettu maksusta. Maksuvelvollinen on vireillepanija ja maksu on valituskirjelmäkohtainen.

Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä voi pyytää Lappeenrannan seudun ympäristötoimen kirjaamosta.

Postiosoite: PL 301

Käyntiosoite: Pohjolankatu 14

Sähköpostiosoite: ymparistotoimi.kirjaamo@lappeenranta.fi

Puhelinnumero: 05 6161 (vaihde)

Kirjaamon aukioloaika on maanantaista perjantaihin klo 9 - 15.